

Vatandaşlarla vatandaş olmıyan kimselere sosyal güvenlik konusunda eşit muamele yapılması hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 10 . 8 . 1971 - Sayı : 13922)

No.
1453

Kabul tarihi
29 . 7 . 1971

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı 46 ncı Genel Konferansı tarafından 28 Haziran 1962 tarihinde kabul edilen «Vatandaşlarla vatandaş olmıyan kimselere sosyal güvenlik konusunda eşit muamele yapılması hakkındaki Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

118 sayılı Sözleşme

Vatandaşlarla vatandaş olmıyan kimselere sosyal Güvenlik konusunda eşit muamele yapılması hakkında

SÖZLEŞME

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı genel konferansı,

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulunun daveti üzerine 6 Haziran 1962 tarihinde Cenevre'de yaptığı 46 ncı toplantısında,

Toplantı gündeminin beşinci maddesini teşkil eden, vatandaşlarla vatandaş olmıyan kimselere sosyal güvenlik konusunda eşit muamele yapılması hakkındaki çeşitli teklifleri kabul ederek,

Bu tekliflerin bir milletlerarası sözleşme şekline gelmesini kararlaştırarak,

Yirmisekiz Haziran bin dokuzyüzaltmışiki tarihinde, «1962 sosyal güvenlik eşit muamele Sözleşmesi» olarak adlandırılacak olan aşağıdaki sözleşmeyi kabul etmiştir.

Madde — 1.

Bu Sözleşmede :

a) «Mevzuat» terimi, sosyal güvenlikle ilgili kanun ve tüzüklerle diğer mevzuat hükümlerini ifade eder;

b) «Yardımlar» terimi, bütün gelirler, emeklilik, dul - yetim aylıkları, ödenekler ve diğer yardımlar bunlara yapılan bütün zamları ve artırmaları içine alır;

c) «Geçici rejimler gereğince sağlanan yardımlar» ibaresi, uygulanan mevzuatın yürürlüğe girdiği tarihte belli bir yaşı aşmış olan kimselere sağlanan yardımlarla bir üyenin ülkesinin bugünkü sınırları dışında geçmiş olan süreler veyahut vukua gelmiş olaylar nazara alınmak suretiyle, geçici olarak sağlanan yardımları ifade eder,

d) «Cenaze yardımı» terimi, ölüm halinde bir defaya mahsus olarak ödenen paraları ifade eder;

e) «İkamet» terimi mutad ikameti ifade eder;

f) «Mevzuatla tesbit olunan» terimleri, yukardaki (a) bendinde belirtilen milli mevzuatla veya bu mevzuat gereğince tesbit olunan anlamındadır;

g) «Mülteci» terimi, mültecilerin statüsü hakkındaki 28 Haziran 1961 tarihli Sözleşmenin birinci maddesinde bu terime verilen anlamdadır;

h) «Vatansız» terimi, vatansızların statüsü hakkındaki 28 Eylül 1954 tarihli Sözleşmenin birinci maddesinde bu terime verilen anlamdadır.

Madde — 2.

1. Her üye, bu Sözleşmede yazılı mükellefiyetleri, ülkesinde kendi vatandaşları hakkında fiilen uygulamakta olan aşağıda yazılı sosyal güvenlik dallarından biri veya birkaçı bakımından kabul edebilir.

- (a) Sağlık yardımları,
- (b) Hastalık ödenekleri,
- (c) Analık yardımları,
- (d) Mâlullük yardımları,
- (e) Yaşlılık yardımları,
- (f) Ölüm yardımları,
- (g) İş kazaları ve meslek hastalıkları yardımları,
- (h) İşsizlik yardımları,
- (i) Aile yardımları,

2. Bu sözleşmeyi uygulayan her üye, sözleşmenin hükümlerini, sözleşme mükellefiyetlerini kabul ettiği sosyal güvenlik dalları bakımından uygular.

3. Her üye, hangi sosyal güvenlik dalı veya dalları için bu sözleşme mükellefiyetlerini kabul ettiğini tasdik belgesinde belirtir.

4. Bu sözleşmeyi tasdik eden her üye, tasdik belgesinde belirtmiş olan sosyal güvenlik dallarından bir veya birkaçı için sözleşme mükellefiyetlerini kabul ettiğini, sonradan Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne bildirebilir.

5. Yukardaki fıkrada öngörülen şekildeki taahhütler tasdikın ayrılmaz parçası sayılır ve bildirildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder.

6. Bu sözleşmenin uygulanmasında, her hangi bir sosyal güvenlik dalı için sözleşme mükellefiyetlerini kabul eden her üye, kendi mevzuatına göre, aşağıda yazılı yardımlar mahiyetinde kabul ettiği yardımlar varsa, bunları Milletlerarası Çalışma Bürosu Müdürüne bildirir.

a) Ya korunan kimselerle bunların işverenlerinin finansmana doğrudan doğruya katılmaları veya bir meslekte belli bir süre kadar çalışmış olma şartlarına bağlı olarak sağlanan yardımlar dışındaki yardımlar;

b) Geçici rejimler gereğince sağlanan yardımlar.

7. Yukardaki fıkra gereğince yapılacak bildirme ya sözleşmenin onanması sırasında veya bu maddenin 4 ncu fıkrası gereğince yapılacak bildiri sırasında, sonradan yürürlüğe giren bir mevzuat bahis konusu olduğu takdirde de bu mevzuatın kabul edildiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır.

Madde — 3.

1. Bu Sözleşmeyi uygulayan her Üye, sözleşme mükellefiyetlerini kabul ettiği sosyal güvenlik dallarında ülkesinde, bu sözleşmeyi uygulayan diğer üye Devletler vatandaşlarına, sosyal güvenliğe tabi olma ve yardımlardan yararlanmaya hak kazanma bakımından, kendi vatandaşlarıyla eşit işlem yapar.

2. Ölüm yardımları bahis konusu olduğunda, eşit işlem, sözleşmeyi tasdik eden diğer bir Üye Devlet vatandaşının hak sahibi kimselerine, bu kimselerin vatandaşlık durumuna bakılmaksızın, sağlanır.

3. Şu kadar ki Üye, herhangi bir sosyal güvenlik dalında bir mevzuata sahibolmakla beraber bu mevzuatın uygulanmasında o Üyenin vatandaşlarına kendi vatandaşlarıyla eşit işlem yapmayan diğer bir Üye Devletin vatandaşları hakkında, söz konusu sosyal güvenlik dalı bakımından, bu maddenin yukardaki fıkraları hükümlerini uygulayabilir.

Madde — 4.

1. Yardımlardan yararlanma bakımından eşit muamele, ikamet şartına bağlı olmaksızın sağlanır. Şu kadar ki, diğer bir Üye Devletin mevzuatına göre, belli bir sosyal güvenlik dalında yardımlardan yararlanmak için o Üyenin ülkesinde ikamet şartı bulunduğu takdirde, o Üye Devlet vatandaşlarının söz konusu sosyal güvenlik dalı yardımlarından yararlandırılmaları ikamet şartına bağlanabilir.

2. Yukardaki fıkra hükmünün istisnası olarak, 2 nci maddenin 6 (a) fıkrasında sözü edilen yardımlardan (sağlık yardımları, hastalık ödenekleri, iş kazalarıyla meslek hastalıkları yardımları ve aile yardımları hariç) yararlanabilmek için, ilgilinin, ölüm yardımları bahis konusu olduğunda da ölen kimsenin mevzuatına göre yardım talebedilen Üye Devletin ülkesinde aşağıda yazılı sürelerden daha uzun olmamak üzere tesbit edilecek bir süre kadar ikamet etmiş olması şartı konulabilir;

- a). Analık ve işsizlik yardımları için, yardım talep tarihinden hemen önce 6 ay,
- b). Mâlûllük yardımları için, yardım talep tarihinden, ölüm yardımları için de ölüm tarihinden hemen önce aralıksız olarak 5 yıl,
- c). Yaşlılık yardımları için, 18 yaşından sonra on yıl bu on yılın aralıksız olarak beş yılının yardım talep tarihinden hemen önce olması istenebilir.

3. Geçici rejimler gereğince sağlanan yardımlar için özel hükümler öngörülebilir.

4. Yardımlarda tekerrürü önlemek için gerekli hükümler, ihtiyaca göre, ilgili üyeler arasında yapılacak özel anlaşmalarla düzenlenir.

Madde — 5.

1. Bu fıkrada yazılı sosyal güvenlik dallarından biri veya birkaçı için bu sözleşme mükellefiyetlerini kabul eden her üye, 4 nci madde hükümlerine ilâveten gerek kendi vatandaşları gerekse aynı sosyal güvenlik dalı için sözleşme mükellefiyetlerini kabul etmiş olan diğer üye devletler vatandaşlarının yabancı bir memlekette ikamet etmeleri halinde de, mâlûllük, yaşlılık, ölüm ve ceneze yardımları ile iş kazası ve meslek hastalığı sebebiyle bağlanan gelirlerin ödenmesini, 8 nci madde uyarınca ihtiyaca göre alınacak tedbirler mahfuz olmak kadiyle temin eder.

2. Şu kadar ki, yabancı bir memlekette ikamet halinde, 2 nci maddenin 6 (a) fıkrasında belirtilen mahiyetteki mâlûllük, yaşlılık ve ölüm yardımlarının ödenmesi, ilgili üyelerin 7 nci maddede öngörülen, hakların mahfuz tutulması sistemine katılmaları şartına bağlanabilir.

3. Bu madde hükümleri geçici rejimler gereğince sağlanan yardımlar hakkında uygulanmaz.

Madde — 6.

Aile yardımları için bu sözleşme mükellefiyetlerini kabul eden her üye, 4 nci madde hükümlerine ilâveten gerek kendi vatandaşları gerekse aynı sosyal güvenlik dalı için sözleşme mükellefiyetlerini kabul etmiş olan diğer üye devletler vatandaşlarının bu üye devletlerden birinin ülkesinde ikamet eden çocukları dolayısıyla çocuk zamlarının ödenmesini, ilgili üyeler arasında anlaşma suretiyle tesbit edilecek şartlar ve limitler dâhilinde temin eder.

Madde — 7.

1. Bu sözleşmeyi uygulayan üyeler, sözleşme mükellefiyetlerini kabul ettikleri sosyal güvenlik dallarında, kendi mevzuatları gereğince bu sözleşmeyi uygulayan üye devletler vatandaşları-

nın hak kazandıkları yardımlarla ileride hak kazanacakları yardımların mahfuz tutulmasını sağ-
layan bir sisteme katılmaya, ilgili üyeler arasında 8 nci madde hükümleri uyarınca tesbit olunacak
şartlar mahfuz olmak kaydıyla, gayret ederler.

2. Bu sistem, başlıca, yardım hakkının doğması, idamesi ve alınması ile yardım tutarının he-
saplanmasında sigortalılık, çalışma veya ikamet süresiyle muadil sürelerin toplanmasını öngö-
recektir.

3. Bu suretle bağlanan mâlûllük, yaşlılık ve ölüm yardımlarının mali yükü ilgili üyeler ara-
sında anlaşma suretiyle tesbit edilecek usullere göre, ya üyeler arasında paylaşılacak veya yar-
dım gören kimse hangi ülkenin ikamet ediyorsa o üye tarafından karşılanacaktır.

Madde — 8.

Bu sözleşmeyi uygulayan üyeler, 5 ve 7 nci maddeler hükümlerinden doğan mükellefiyetlerini,
ya muhacirlerin aylık haklarının mahfuz tutulması hakkındaki 1935 tarihli Sözleşmeyi tasdik
ederek, veya karşılıklı bir anlaşma akdetmek suretiyle o sözleşme hükümlerini kendi aralarında
uyguluyarak veyahut söz konusu mükellefiyetlerin yerine getirilmesini sağlamak üzere hazırla-
nacak iki veya çok taraflı diğer her hangi bir vesika vasıtasıyla ifa edebilirler.

Madde — 9.

Üyeler, aralarında yapacakları özel anlaşmalarla, başka üyelerin hak ve mükellefiyetlerine ha-
lâk gelmemek şartıyla ve kazanılmış haklarla ileride kazanılacak hakların, genel olarak, en az bu
sözleşmede öngörülen şartlar kadar müsait şartlarla muhafazası temin edilmek kaydıyla, bu söz-
leşme hükümlerinden ayrılabilirler.

Madde — 10.

1. Bu sözleşme hükümleri mültecilerle vatansızlar hakkında, mütekabiliyet şartı aranmaksız-
nın uygulanır.

2. Bu sözleşme Devlet memurlarını kapsıyan özel rejimlerle harbden zarar gören kimseleri
kapsıyan özel rejimlere ve sosyal yardım sistemlerine uygulanmaz.

3. Bu sözleşme, hiçbir üyeyi, milletlerarası anlaşmalar gereğince kendi millî sosyal güvenlik
mevzuatından hariç tutulmuş olan kimseler hakkında sözleşme hükümlerini uygulamaya mecbur
tutmaz.

Madde — 11.

Bu sözleşmeyi uygulayan üyeler, gerek sözleşme hükümlerinin gerekse millî sosyal güvenlik
mevzuatlarının uygulanmasını kolaylaştırmak için gerekli idari yardımları karşılıklı ve ücretsiz
olarak yaparlar.

Madde — 12.

1. Bu sözleşme, ilgili üye için, her hangi bir sosyal güvenlik dalı bakımından yürürlüğe gir-
diği tarihten önce o sosyal güvenlik dalından yapılması gereken yardımlar hakkında, uygulan-
maz.

2. Bu sözleşmenin ilgili üye için her hangi bir sosyal güvenlik dalı bakımından yürürlüğe
girdiği tarihten önce vukubulmuş olaylar sebebiyle, yürürlük tarihinden sonraki sürelerle aidol-
mak üzere o sosyal güvenlik dalından yapılması gereken yardımlar hakkında ne şekilde uygula-
nacağı çok taraflı veya ikili anlaşmalarla, bu anlaşmaların yapılması halinde de ilgili üyenin
mevzuatı ile tesbit edilir.

Madde — 13.

Bu sözleşme, mevcut sözleşmelerden her hangi birinin tadili olarak kabul edilemez.

Madde — 14.

Bu sözleşmenin tasdik olunduğu Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne bildirilir, o da bunu tescil eder,

Madde — 15.

1. Bu sözleşme, yalnız, sözleşmeyi tasdik ettikleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtına üye devletleri bağlar.

2. Sözleşme, iki üyenin sözleşmeyi tasdik etmiş olduklarının Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten itibaren 12 ay sonra yürürlüğe girer.

3. Bunu takiben sözleşme, her üye için, sözleşmeyi tasdik ettiğinin tescil edildiği tarihten itibaren 12 ay sonra yürürlüğe girer.

Madde — 16.

1. Bu sözleşmeyi tasdik etmiş olan her üye sözleşmenin ilk olarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıllık bir sürenin sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve Genel Müdür tarafından tescil edilecek bir bildiri ile sözleşmeyi feshedebilir. Fesih, tescil edildiği tarihten itibaren bir yıl sonra müteber olur.

2. Bu sözleşmeyi tasdik etmiş olan bu maddede öngörülen fesih hakkını yukardaki fıkrada belirtilen on yıllık sürenin sonundan itibaren bir yıl içinde kullanmayan her Üye yeniden on yıllık bir devre için bağlanmış olur ve bundan sonra, sözleşmeyi her on yıllık devrenin sonunda bu maddede yazılı şartlarla, feshedebilir.

Madde — 17.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilâtın Üyeleri tarafından kendisine gönderilerek tescil edilen bütün tasdik ve fesih bildirimlerini Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bütün üyelerine haber verir.

2. Genel Müdür, ikinci tasdik bildirisinin tescil edildiğini Teşkilâtın Üyelerine duyururken, sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih üzerine Üyelerin dikkatini çeker.

Madde — 18.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukardaki maddelere göre tescil edeceği bütün tasdik ve fesih bildirimleri hakkında, Birleşmiş Milletler Anayasasınının 102 nci maddesi gereğince tescil olunmak üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tam bilgi verir.

Madde — 19.

Milletlerarası Çalışma Bürosunun Yönetim Kurulu, lüzum göreceği zamanlarda, Çalışma Genel Konferansına bu Sözleşmenin uygulanması hakkında bir rapor verir ve Sözleşmenin tamamının veya bir kısmının değiştirilmesinin Konferans gündemine alınmasına lüzum olup olmadığını tetkik eder.

Madde — 20.

1. Konferansça bu Sözleşmenin tamamını veya bir kısmını değiştiren yeni bir Sözleşme kabul edildiği ve yeni Sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde :

a) Yeni Sözleşme bir Üye tarafından tasdik edilince, mezkûr Sözleşme yürürlüğe girmiş olmak şartıyla, yukarıdaki 16 nci madde hükümlerine bakılmaksızın, bu Sözleşme derhal ve bütün hukukiyle feshedilmiş olur.

b) Bu Sözleşme, yeni Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra, Üyelerin tasdikine açık olmaz.

2. Bu Sözleşmeyi tasdik eden fakat onu değiştiren yeni Sözleşmeyi tasdik etmiyen Üyeler için bu Sözleşme, şekil ve muhteva bakımından, yürürlükte kalır.

Madde — 21.

Bu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteberdir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Millet Meclisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
1	14	404	65	76	397
4	67	185	66	93	154
14	111	170		95	308,309 :310,
	112	190,191,221,271 :			310,320 :321
		274			

I - Gerekçeli 111 ve 111 e 1 nci ek S. Sayılı basmayazılar Millet Meclisinin 111 nci Birleşimine, 1638 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 95 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Dışişleri ve Çalışma, Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Sosyal İşler komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/105